

Gunilla Maria Åkesson

En samtale like gammel som mennesket

Gunilla Åkesson (f. 1963) er en modig person. Hun inviterer oss inn i sine rom. Objektene hennes er forsynt med titler som er nøkler som leder oss mot indre meditative rom. Og når vi først er kommet dit inn, oppdager vi at dette er dype rom som leder oss langt, langt tilbake.

Kanskje så langt tilbake som da alt begynte, til den gang mennesket sjøl ble skapt av leire og jord. I Guds hender ble leira formet og gitt liv. Gud var keramikker da han skapte mennesket.

Denne hentydningen til den kristne skapelses forståelsen skal ikke oppfattes bokstavelig. Men den ligger nær å ty til i møte med Gunilla Åkessons kunst. I hennes hender er ikke leira kun et materiale for å skape skulpturell form, men ett meditasjonsmiddel. Og skapelsesprosessen er en erkjennelsesprocess mot en dypåere forståelse av tilværelsens grunnleggende krefter og energier, særlig knyttet til begreper som sirkel, spiral og malstrøm.

Materialet er likevel ikke bare et meditasjonsmiddel for kunstneren sjøl, men også for betraktaren. Når den samme formen repeteras, igjen og igjen, rytmisk fordelt over veggen, blir de bærere av mening. Den ene leder til den neste, og til den neste, og den neste. Og samtidig er de alle en, en enhet. På denne måten reflekterer arbeidene hennes noen av de grunnleggende spørsmålene om menneskets eksistens. Om sammenheng, om alle tings samhörighet sjøl om de –og vi- hver for oss er enkeltobjekter og –individer.

Åkessons keramiske former er resultater av hennes egen meditasjonspraksis. De er former som er kommet till syne gjennom meditasjon. Men de stopper ikke der. Arbeidene hennes inviterer oss inn i en allerede pågående samtale. Det er en samtale som er dypt rotfestet i menneskets egen historie, en dialog som ennå ikke er avsluttet. Arbeidene henne vitner om ærefrykt, undring og en undersøkelse av de energier og krefter vi alle nærer oss av og gir videre. Vi er alle på leit i livet, og vi finner våre egne midler eller redskaper i vår søken. Gunilla Åkessons middel er leira, det stoffet som menneskelivet sjøl oppstod fra. Hennes arbeider er konsentrert rundt noen få organiske hovedformer. Noen av objektene er lukket i sin egen form, andre ger innsyn inn i gåtefulle indre rom, andre igjen slutter seg helt rundt skyggen av en annen form. Av og til referer hun til dem som celler, de formerne som hele verden er bygd opp av, som gir verden form og mening. Den ene kan ligne den andre til forveksling, og likevel bærer hver enkelt av dem i seg all nødvendig informasjon for å fylle nettopp sin funksjon.

Med stikkord som malstrøm og spiraler referer hun til stadig repterende, gjentatte sirkulære bevegelser. Det fanger ikke inn alle aspektene ved hennes arbeider, men viser likevel til noen viktige sider ved dem. Malstrømmen tenker vi gjerne på som en destruktiv kraft. Men samtidig er det en skapende kraft. I naturvitenskapen brukes av og til malstrømmen som en beskrivelse på den opprinnelige skapelsebevegelse, fra tidens begynnelse. Vi skjønner dette når vi ser fotografier fra fjerne galaxer i universet.

Men det er mer enn det. Gunilla Åkesson har sjøl beskrevet den som en rensande kraft i søken etter en sjel, eller menneskets indre univers. Hun anerkjenner at arbeidene forholder seg til en åndelig, eller metafysisk verden.

Det følger som en naturlig konsekvens av den meditasjonspraksis hun startet med for tre – fire år siden. Men objektene hennes er sannelig også fysisk tilstede. I den forstand blir materialet i seg sjøl meningsbærende. Leire er et av de eldste, for ikke å si det eldste, materialet mennesket ble istand til å forme. Leiras historie er like gammel som de ideene eller begrepene Gunilla arbeider med. Den samtalen vi inviteres inni er med andre ord ikke avgrenset til hennes egen private verden. Snarere er det en samtale med oss sjøl; en samtale like gammel som mennesket sjøl.

Øystein Laundal, 1999

Kunsthistoriker, Journalist og Koordinator for Riksutstillinger